

VÁROSPOLITIKAI UJSÁG

Társadalmi, politikai és
közgazdasági szemle. *
Megjelenik évente tizszer.
Számonként nem vásárolható.
Csak előfizetőknek küldjük.

A szövetkezeti ellenzéki pártok közleményei

Szerkesztőség: Makó Uri-u. 4.
Előfizetés: félévre 1 pengő,
egész évre 2 pengő. *
Előfizetéseket felvesznek
a pártok megbízottai.

BECSÜLETESEN,

hüségesen végezni a közéleti munkát és a jól végzett munkáról időközönként beszámolni, az lesz ennek a lapnak a feladata.

Az egyoldalú, csak a kormánypárt szájaíze szerinti közvéleményszolgálat helyett

harcos igazmondás lesz a feladatunk.

A közérdeknek önzetlen szolgálai írják minden sorát, nem pénzért, hanem belső meggyőződéstől hajtva.

Makó város szabadon gondolkozó, igazságszerető, fejlődni akaró munkássága és dolgozó polgársága régén érzi már egy ilyen orgánumnak a hiányát. Régen szerettek volna már az irás maradandóságán keresztül szólani a mi makói barátaink azokhoz, akik már több, mint tíz év óta kitartóan támogatják értékes várospolitikai munkálkodásaikat.

Ime, régi vágyunk valóra vált. Ime, itt fekszenek előttünk

a szebb és jobb jövődől vágyó sorok.

Tanítják, bátorítják a jó barátot, friss harci kedvet, erőt, ellenállást mutatnak az ellenfélnek és megtanítják félni, reszketni az ellenségeinket.

A szövetkezeti ellenzéki pártok vezetősége.

Makó város munkássága és polgársága ismét képviselőválasztások előtt áll

Mint ismeretes, a megyei városok képviselőtestületeinek felét a törvény szerint ez év végéig újra kell választani. Makó város képviselőtestületéből most valamivel (kettővel) több, mint a fele kerül választás alá. Ilyen alkalommal célszerű foglalkozni a választás körül mutatkozó jelenségekkel, másrészt visszapillantást vetni egyik-másik megtörtént dologra, ami közérdekű. Szükségesek mindezek azért, hogy azok a választók, akik érdeklődnek a városi közügyek iránt, tiszta képet nyerjenek az őket érdeklő dolgok állásáról.

Kezdjük a választások dolgát mindjárt a legkezdetén. Egy-egy választásnak a sikere a legnagyobb mértékben attól van függővéte, miként és hogyan van előkészítve. Makó város képviselőtestületében pártok szerint helyet foglal a Szociáldemokrata Párt, a Kossuth Párt, majd a későbbi időben a vidéken is megszervezett Kisgazdapárt. Ez utóbbi párt ugyan nem, mint Kisgazdapárt került be a város parlamentjébe, hanem úgy alakult ki a közügyek tárgyalása alkalmával. Vagyis, hogy egy páran kifejezetten

ellenzéki álláspontot foglaltak el minden közérdekű ügynél,

nem támogatták a hivatalos pártnak nem egészen s nem minden esetben közérdekűnek mutakozó javaslatait.

Igy most előállott az a helyzet, hogy a választások előkészítésénél ellenzéki szempontból figyelembe kellett venni a már részben kialakult városi parlamenti kisgazda-ellenzéket. Igen nehezen ment a megegyezésre irányuló tárgyalás, mivel a legutóbbi országgyűlési választások alkalmával a kisgazdák közül, amikor az ő jelöltjüket elűtötték attól, hogy

Ebből a mutatványszámból mindenkinek nem tudunk küldeni. Kérjük azokat, akik a lapot megkapták, sziveskedjenek ismerőseiknek is megmutatni!

a választásban indulhat, nem a választásban maradt Kossuth Pártra szavaztak, hanem a kormánypártra s akadt közöttük olyan is, aki

még tevékenykedett is a kormánypárt sikere érdekében.

Hozzájárult a nehézséghez az is, hogy a Kisgazdapárt országos vonatkozásban is sok szóbeszédre alkalmat adó egyességet kötött a kormánypárttal itt, vagy ott, ilyen, vagy amolyan vonatkozásban. Mindezeket a dolgokat ellenzéki szempontból nem valami jó szemmel nézték.

A tárgyalások megindulásánál az volt a fő szempont, hogy a Szociáldemokrata Pártnak és a Kossuth Pártnak olyan személyekkel ne kelljen tárgyalásokba becsatlakozni közös ellenzéki front kialakítására vonatkozóan, akik a közel-múltban az ellenzékkel szemben állottak.

Feltételként szabta a két régebbi ellenzéki párt a Kisgazdapártnak, hogy csak abban az esetben lesznek lehetségesek a három párt között a tárgyalások, ha a Kisgazda Pártnak módjában lesz olyan személyeket kiküldeni a tárgyalások megkezdésére és esetleges folytatására, akik nem szavaztak és nem támogatták a kormánypártot.

A további feltétel az volt, hogy a jelöltjeik is csak ilyenek lehetnek. Ilyen előzmények után megindult pártközi tárgyalások eredményezték azt, hogy most már a három szóban levő párt együtt indul a rövidesen megtartandó városi képviselőválasztásokra.

Mindezeket a dolgokat szükséges volt elmondani azért, hogy a kételkedők és a választási egyezség miatt elégedetlenségek lássák azt, hogy minden tekintetben igyekezett a két régebben városi képviselői csoporttal rendelkező párt

ugy a munkásság, mint a haladó szellemű polgárság érdekét megvédeni.

Másrészt pedig azért, hogy a választóközönség egészen jól megértse azokat a dolgokat, amik egy ilyen választás körül történnek az érdekében, vagy az érdeke ellen.

A választások előkészítéséhez tartozik az is, hogy a volt városi képviselők — ha máskor és előbb nem — legalább a választás előtt beszámolót tarthasson az ő választóinak s ezzel kapcsolatosan előkészíteni őket a másik választásra. Ehhez az előkészülethez — mint köztudomású — nálunk a rendőrhatalóság engedélye szükséges.

Ahogy a törvények és rendeletek előírják, szabályszerűen elkészített gyűlési kérelemmel fordultunk a rendőrhatalósághoz a beszámoló és választást előkészítő gyűléseink engedélyezése iránt s erre az a meglepő válasz jött, hogy

a gyűléseket nem engedélyezik azért, mert azok a gyűléseken többféle felfogású, pártállású egyének jelennének meg

s tartani kellene attól, hogy ezek a különböző felfogások ki-robbanásra vezetnének s a közrend így veszélyeztetve lenne.

Ugy látszik, a rendőrhatalóság nem olvasta és nem tudja azt, hogy az ő miniszterelnöke mindig az erők összefogásáról beszél. Mindig az a lényege a beszédének, hogy össze kell hozni az erőket ebben az országban, ha valamit el akarunk érni. Hát mi akkor, amikor ezt a hármas pártszövetséget megcsináltuk és az erőket összehoztuk, éppen a miniszterelnöknek szót fogadva, hogy még többet és jobbat lehessen tenni a város adózóinak az érdekében, hoztuk közel egymáshoz azokat a pártokat, melyek várospolitikai dolgokban sok tekintetben meg tudják egymást érteni, de — úgy látszik — Magyarország miniszterelnöke csak úgy képzeli el az erők összefogását, ha az mind az ő pártjában történik, vagyis ez a sok és ellentétes felfogású ember az Egységes Pártra lépett volna be, vagy azzal csináltak volna egyezséget, nem volna baj. Ugy látszik, itt az a baj, hogy ők kimaradtak az általuk elgondolt egységből.

Amikor az ellenzéki pártok ezzel az indokolással ellátott gyűlésengedélyt megtagadó rendőrségi véghatározatot megkapták, mindjárt tisztában voltak azzal, hogy itt a hivatalos hatalommal állván szemben,

igen erős választási harcnak nézünk elébe.

A gyűlésbetiltások után azt határozta el a három párt választást intézőbizottsága, hogy ezek után röpcédulával fordul a választókhoz és abban ismerteti, hogy miért nem lehet gyűléseket tartani és ezen a röpcédulán hívja fel a figyelmet az elkövetkezendő városi képviselőválasztásokra s a röpcédulákon ad bizonyos utbaigazításokat a választásra vonatkozólag.

Ezt a röpcédulát egyik nap elvitték a vármegye alispánjához, annak bemutatották s nem emelt kifogást a röpcédula tartalma ellen. Másnap azonban a vármegye főjegyzője lévén hivatalban, a dologról semmit sem akarván tudni, az előadó dr. Bécsy főszolgabíróhoz utasította az érdekelteket, mire azt a meglepő választ kapták, hogyha a röpcédulából azt kihagyják, hogy a rendőrség nem engedélyezte a gyűlést, meg ha a röpcédulából kihagynak egyet-mást, akkor lehet szó az engedélyezésről. Vagyis, ha a lényeg kimaradt volna.

A hivatalos párt részéről történt már az idén két olyan lépés a választók ellen, ami alaposan aláátmasztja azt a látszatot, hogy ők így s ezeknek az általa elgondolt dolgoknak a keresztülvitele után sokkal biztosabban számíthat az általa meghagyni kívánt szavazók „bizalmára”.

A hivatalos párt először megpróbálkozott a tavasszal, amikor az országgyűlési választók névjegyzékét állították össze, azzal, hogy mintegy 2040 szavazónak a választói névjegyzékben történt felvételét megpanaszolta.

Ennek a panasznak a nyomán azután megindult a 2040 választónak a zaklatása idézésekkel, kihallgatásokkal éppen a legnagyobb dologidőben.

Abban a választmányban — amelyikben a választók névjegyzékét összeállítják — egyforma arányszámban van képviselve az Egységes Párt is, meg az ellenzék is. Ugyanis ezt a választmányt titkos szavazással választja a városi képviselőtestület. A következő ülésen azután ennek a bizottságnak az ellenzéki választmányi tagjai voltak többségben és az előzően a kormánypárt részéről megszavazott serelmes és 2040 szavazót jogától megfosztani akaró határozatot az ellenzéki szavazattal megváltoztatták.

Ez esetben az az elgondolás vezette egész biztosan a kormánypártot, ha sikerülne neki ezt a több, mint 2000 szavazót elutni attól, hogy benne legyen az országgyűlési választók névjegyzékében, az nekik nagy előny lenne, mert az általuk megelébbbezték — bizony tudni való —, hogy nem az ő szavazók voltak. Nyilvánvaló, hogy már akkor is voltak nekik messzebbmenő terveik, mert ezután rövidesen sor került a városi képviselőválasztók névjegyzékének elkészítésére. Ennél azután megint érvényesíteni akarták az ő jóakarataikat a nép iránt, mert ebből a névjegyzékből

4500 szavazót szerettek volna kihagyni.

Természetesen, ez sem sikerült, nem pedig azért, mert én az így történt összeállítását a községi választói névjegyzéknek megfellebbeztem és újra kellett csinálni az egészet. Most már, ha összegezzük az itt elmondott dolgokat, a következő számtani képlet jön ki: Mintegy 2040 választót kihagyni az országgyűlési választók névjegyzékéből — ha innen kimaradt valaki — nincs községi szavazati joga sem, mintegy 4500 szavazót kihagyni a városi képviselőválasztók névjegyzékéből, ez összevéve mintegy 6540 szavazó s ha ezek kimaradtak volna a körülbelül 14.000 szavazatra jogosultak listájából, egészen az egységes párt szájaize szerint lett volna a választók névjegyzéke elkészülve s mintegy biztosították volna a választás eredményét a részükre minden különösebb erőlködés nélkül. Természetesen, nem nézték ők azt, hogy ezzel biztosan megrövidítik azt a munkást, vagy polgárt, akitől a jogot elkívánják venni s ezzel a megrövidítéssel lehetetlennek teszik, hogy az városának irányításában szavazati jogának az ő érdekében való gyakorlásával résztvehessen.

Mindenesetre, sokkal jobban tenné a hivatalos párt, ha a közügyekkel más módon és más irányban foglalkozna és más dolgokban lenne tevékeny. Az a baj, hogy választáskor szeretnék helyrehozni azt a sok nemtörődömséget, amivel általában a városi ügyeket intézik. Nem törődnek a város parlamentjében mással, csak személyes természetű és politikai természetű dolgokkal. Megtörténik az nem egyszer — mint a legutóbbi városi képviselőtestületi ülésen is, hogy egész dél-

után csak ellenzéki képviselők vettek részt a tárgyalásban. Egészen késő este vetődött fel egy szál ügyvéd-képviselő tag a jobboldalra, de úgy látszott, annak is valami személyes természetű dolga volt, mert olyanban szólalt fel.

Nem egy esetben írta az ő kormánypárti sajtójuk azt, hogy

„a magára maradt baloldal miként és hogyan intézte el a dolgokat.”

Lényeges és messze kiható ügyeket nem igen szeretnek felszínre hozni. Megemlítésre érdemes az is, hogy a vasárnapi üzletzárás és a piac kérdését is halogatják a választás utánra, minden bizonnyal azért, hogy ne veszítsenek szavazót ennek a kérdésnek a megoldásából. Mert ők a választás előtt vagy nem nyilatkoztak semmiről, ami fontos volna, vagy mást mondanak, mint amit azután csinálnak. Így most

mélyen hallgatnak a vasárnapi üzletzárásról

és a vasárnapi piacnak másnapra való elhelyezéséről. Itt két elgondolás forog, az egyik az, hogy a vasárnapi piacot szombatira kell áthelyezni, a másik meg az, hogy hétfőre. Természetesen a szombati piaccal hallgatnak még most, mert akkor sok zsidó szervezetet elveszítene. Nem merik nyilván megmondani, hogy sem a szombati, sem a vasárnapi piac nem jó. Igénybe veszik az egységespárti országgyűlési képviselőiket az ígéretéshez.

Igér kutat, vizvezetést, FAKSz-házak törlesztési részletének rendezését.

Jellemző a szándékuk hivataloséknak, hogy a FAKSz-házak

törlesztési részletének rendezésénél mutatkozott és megtörtént sérelmek mikénti reparálása érdekében általam adatott be egy indítvány november 8-án azzal a szándékkal, hogy majd a november 11-én tartandó városi képviselőtestületi ülés határozzon benne, de ezt az indítványt nem érték rá felvenni a tárgysorozatba. Azt azonban megtudták csinálni, hogy másnap, vagyis november 9-én népes küldöttséget szerveztek és menesztettek az akkor Makón tartózkodó országgyűlési képviselőhöz és attól ugyanazt kérték, hogy intézze el, amit mi előtte való napon indítványban már beadtunk. Ugy számítják, majd tárgyal minden fontos kérdést a decemberi képviselőtestületi ülés, akkorra már ugyanis meglesznek a választások.

Összegezve az egészet, azt hiszem, nyugodtan írhatom azt, hogy

több törődést a közönség érdekét szolgáló dolgokkal az Egységes Párt részéről

és kevesebb raffineriát az adózók kijátszására, akkor majd nem kell úgy félni az ellenzéki összefogástól. De hogy van nekik félni és féltetni valójuk, mi sem bizonyítja jobban, mint az, ami a mostani választás körül kezd történni és mi elvagyunk rá készülve, hogy még sok mindenben törik a fejüket, hogy miként lehetne kijátszani az ellenzőket. Azt hiszem, igen nagyon rosszul ösmerik ők a választó közönséget, ha úgy számítanak, hogy az ilyen és ehhez hasonló dolgok az ő sikerüket fogják előbbre vinni.

Kotroczó József,

vármegyei törvényhatósági bizottsági tag
és városi képviselő.

Ki a felelős?

— Kérde Szerkesztő Ur, mi a véleményem a makói ellenzéki pártok és különösen a Kossuth Párt gyűléstartási kérelmeinek elutasításáról?

— Van nekem Szerkesztő Uram egy okos pulikutyám. Az csak azt a tehenemet ugatja meg, amelyiket kijelölöm neki, csak azt a malacomat üldözi, amelyet megmutatok neki. Nem tudom, gondolkozik-e? Sajnos, beszélnie nem lehet, ő csak végrehajtja a parancsot. Gazdaságom deficités kormányzásáért ő nem felelős. Köztudott dolog, hogy kevés bölcsességgel kormányozzák a világot!

— Most e hó elején lesznek a törvény szerint a képviselőtestületi választások. Az egyesült ellenzék, majd a Kossuth Párt külön is engedélyt kért ezek előkészítése végett népgyűlésekre.

— A rendőrhatalóság, helyesebben a főispán ur (a főispán ur elődje nyilvános ülésen a rendőrségi közlegeket ért támadásokért vállalta az erkölcsi felelősséget, mert az ő rendelkezései szerint cselekszenek)

megtagadta a gyűlések engedélyezését,

mert félt a túlfutott tömegizgalomtól...

— Milyen kishitű a kormányzati bölcsesség. Talán attól fél, hogy a Kossuth Párt botrányokat, uccai harcokat fog provokálni? Soh'se tessék félni, még egy ablaktáblát sem fog beverni, dacára az aszfalykárnak, a fagnak és az adómorálnak.

— És ha a Kossuth Párt főrétegében, a kis- és törpebirtokosokban, kiskereskedők és iparosokban, igazán a nemzet gerincében nem lehet bízni, hogy a

mai feszültséget kibírja „a közrend veszélyeztetése” nélkül, akkor igazán

a megengedett minimumnál kevesebb bölcsességgel kormányozzák Csanád—Arad—Torontál k. e. e. vármegyét.

— A pulim nem beszélhet, de rám néz mosolygós szemével és helyeslően hallgat...

Kossuth Párt részéről:

Dr. Fried Ármán,

városi képviselő, törvényhatósági biz. tag.

Mi történt eddig?

Rövid beszámoló a makói ellenzéki pártok teljes elnémitásáról

Mivel a makói ellenzéki pártok elnémitása páratlanul álló esemény az alkotmányos életet élő magyarság történetében, az elnémitás egész történetét idejegyezzük abban a biztos tudatban, hogy hamarosan el fog jönni az idő, amikor ujjal fognak mutatni erre az elnémitásra, mint a szabadságjogok semmibevételének legégbekiáltóbb esetére.

A városi választásokra szövetkezett Kossuth Párt, Független Kisgazda Párt és Szociáldemokrata Párt, a pártok közös határozata értelmében közös gyűléstartásra kérték engedélyt a makói rendőrségtől azzal az indoklással, hogy ezeken a gyűléseken a pártokhoz tartozó városi képviselők beszámolnak eddigi működésükről és programot adnak jövő évi működésükre vonatkozólag.

Négy ilyen gyűlésre kértünk engedélyt, a rendőrség mind

a négyet elutasította azzal, hogy mivel a gyűlésre különböző pártállású szónokok vannak bejelentve, tartani lehet attól, hogy a gyűlésen zavargások keletkeznek.

Nem tudjuk, hogy milyen következtetések alapján jutott a rendőrség erre a megállapításra. Az bizonyos, hogy két makói ellenzéki párt: a Kossuth Párt és a Szociáldemokrata Párt évek óta közösen készítik elő a választásokat s ez a közösség nemcsak, hogy zavargásokra nem vezetett, hanem ellenkezőleg, gyűléseink lefolyásában még a velünk szemben bizonyosan igen szigorú mértékkel mérő rendőrség se talált kifogásolni valót. Ebből a közösségből tehát semmi esetre se következtethet zavargásokra a rendőrség.

Háttra van az a feltevés, hogy talán a Kisgazd Párt bekapcsolása az az esemény, amely miatt zavargásoktól tartanak. Kérjük azonban Makó város egész közönségét,

van-e ennek a városnak olyan polgára, aki el tudja képzelni a békés életet élő és békés hajlandósággal dolgozó makói Kisgazda Pártról, hogy akár ő beveri másnak a fejét, akár pedig, hogy magát bevereti.

Bármint legyen is, meg kellett nyugodnunk a rendőrhatalóság intézkedésében és ezekhez az intézkedésekhez alkalmazkodva, most már külön-külön kértek az egyes pártok engedélyt olyan gyűlésekre, amelyeket saját helyiségekben tartottak volna meg és amelyeken kizárólag csak egy párt szónokai beszéltek volna a választásokkal kapcsolatos teendőkről és a párthoz tartozó képviselők működéséről.

A rendőrség azonban ezeknek a gyűléseknek az engedélyezését is megtagadta, most már azzal az indoklással, hogy Makón rossz a gazdasági helyzet, az emberek ingerlékenyek és így zavargásoktól lehet tartani.

A hihetetlennek tetsző betiltások után most már a vármegye alispánjához fordultak az ellenzéki pártok nevében: H. Szabó Imre, dr. Kiss Károly és Kotroczó József azzal a kérelemmel, hogy ha már gyűlést nem engedélyeznek, legalább egy olyan röpcédula kiadását engedélyezze az alispáni hivatal, amelyben a három ellenzéki párt tudatja a város közönségével, hogy gyűléseiket azért nem tartják meg, mert a makói államrendőrség megtiltotta a gyűlések megtartását.

És megtörtént az a csoda, az alkotmányos élethez szokott magyarság életében az az egyedül álló eset, hogy a vármegye alispáni hivatala — Ring Béla vármegyei főjegyző aláírásával — még azt sem engedte meg, hogy a város közönségét értesítsük gyűléseink betiltásáról.

Nemcsak szólnunk nem szabad tehát, hanem még kényszerű hallgatásunk okairól sem szabad felvilágosítanunk e város közönségét.

Ilyen előzmények után memorandumba foglaltuk sérelmeinket és e memorandumot eljuttattuk a vármegye alispánjához és főispánjához.

Mivel azonban a memorandumra válaszolni nem muszáj, ennél fogva memorandumunkat mind a mai napig sem itt, sem ott nem méltatták válaszra.

Ez újabb kudarc után a panasznak olyan módját választottuk, amelyet nem lehet szó nélkül hagyni: az előszót.

Előbb a makói államrendőrség vezetőjét igyekeztünk meggyőzni atekintetben, hogy nem vagyunk emberevők s nem, hogy zavargást akarunk, hanem ellenkezőleg, olyan intézkedéseket sürgetünk a dolgozó kispolgárok és munkások érdekében, amelyek minden zavargástól, sőt zavargásokra vezető elégedetlenségektől is megóvnák ezt a népet.

A rendőrség vezetője udvariasan meghallgatott bennünket, de kijelentette, hogy gyűléstartásra engedélyt nem ad. Ha mégis meg akarjuk kapni az engedélyt, akkor forduljunk felettes hatóságához.

Bár a rendőrség vezetőjének nyilatkozata elutasító volt is, azzal a kijelentéssel, hogy forduljunk felettes hatóságához, a remények egy halvány sugarát mégis meghagyta számunkra s ezzel a reménységgel a következő negyedórán már a rendőrség legfelsőbb hatóságának, a belügyminiszternek a helyi megbízottja, a vármegye főispánja előtt álltunk ugyanazzal a magyarázattal és ugyanazzal a kérelemmel, mint egynegyed órával előbb a rendőrség vezetője előtt.

Az itt kapott válasz azonban nagyon meglepett bennünket és bizonyosan meglepi ennek a városnak minden polgárát.

A főispán ugyanis kijelentette, hogy ő — bár 100 százaléig híve a szólásszabadságnak — ebben az ügyben még sem tehet semmit, mert teljesen a rendőrség hatáskörébe tartozik annak az elbírálása, hogy a makói viszonyok lehetővé teszik-e az általunk kért gyűlések megtartását.

Ezzel a válasszal minden további lehetőség kimerült számunkra, mert hiszen a rendőrség vezetője felettes hatóságához utasított bennünket, a felettes hatóság viszont visszautasított a rendőrséghez.

Végeredményben tehát kaptunk két utasítást és biztosítékot atekintetben, hogy a főispán híve a szólásszabadságnak. Csak a szólásra nem kaptunk szabadságot!

Ez történt eddig. De az utolsó szó még hátra van ebben az ügyben. Ezt az utolsó szót december hó nyolcadikán az a nép fogja kimondani, amely ezuttal legelemibb szabadságságjogait, a gyűlekezési és szólásszabadságot sem gyakorolhatta.

A Kossuth Párt részéről:

H. Szabó Imre

lapszerkesztő, törvényhatósági bizottsági tag.

Szükséges-e a közügyekkel foglalkozni?

Régi magyar közmondás, hogy nem tud hat ökor annyit behordani a nagykapun, amennyit egy kötény alatt a kiskapun ki ne lehetne hordani. Mindig ez a közmondás jut az eszembe, ha valahol a mai nyomoruságos időről — a gazdasági válságról — és az állandóan fokozódó élszegénységről beszélnek.

Az 5—6 évvel ezelőtti időket úgy emlegetik ma már az emberek, mint a régi békevilágot, amelyik elmúlt és talán soha sem jön vissza. Pedig a föld ma is csak úgy terem, mint ezelőtt 5—6 évvel, vagy talán még többet is. Azelőtt is megesezt, hogy egyik évben kevesebb termett, mint a másikban. A máhák, disznók, aprójószágok csak úgy szaporodnak és növekednek, mint régebben, sőt talán még több is van most, mint régen. Valami nagy hibának kell tehát lenni a gazdasági berendezkedésünkben, ha az egész földműveléssel foglalkozó néposztály élszegényedik annak dacára, hogy sokkal többet dolgozik, mint régen és a földből, jószágokból ugyanannyit termel, vagy talán még többet, mint évekkel ezelőtt.

Hiába hord be tehát hat ökorrel az ország gazdasági életébe és vérkeringésébe a földművesosztály sokkal többet — munkában és termelvényben —, mint évekkel ezelőtt,

ennek hasznát mások teszik zsebre

és a föld népének a legszükségesebb megélhetésén kívül semmi sem marad.

Ha a mélyebben fekvő okokat vizsgáljuk, meg kell állapítanunk, hogy a mérlegnek nem a bevételi, hanem

a kiadási oldalán van a hiba.

A mezőgazdasági termelvényeket aránytalanul olcsóbb áron kénytelen eladni és aránytalanul több terhet kell viselnie. Hogy pedig ez így van, abban elsősorban éppen maga a földművesosztály a hibás, mert olyanoknak engedi át a gazdasági élet irányítását és a közügyek intézését, akiknek halvány fogalmuk sincs arról, hogy milyen nehéz megszerezni munkával a pengőt.

Állandóan panaszkodnak, hogy drágák az iparcikkek, hogy a kartel indokolatlanul megdrágítja a legszükségesebb és a mindennapi életben nélkülözhetetlen ipari termelvényeket, hogy ugyancsak a kartelek a mezőgazdasági termelvények árát le-szorítják és az országgyűlésbe, ahol az iparcikkek és más termelvények árát szabályozó vámkörök és intézkedésekről döntenek, egész sor kartelvezér lett beválasztva. Sok hasonló fonás van a törvényhatóságnál és a városi közgyűlésnél is, ahol szintén azok határoznak, akik legkevésbé izzadtak meg azokért.

Az egészséges állapot csak akkor következik be, ha az adófizetők pénzéről maguk az adófizetők fognak határozni. Hogy pedig ez az idő elkövetkezzon, a polgárságnak a közügyekkel a legteljesebben foglalkoznia kell, mert csak ezen az úton tudja saját maga részére megtartani egész évi munkájának gyümölcsét.

A város adófizető polgárságának, a legegyszerűbb munkástól a virilisig, egy egységes frontot kell alkotnia abból a célból, hogy az általa befizetett adó minden fillérének felhasználásáról ő maga dönthesse. A városi választásokat tehát nem lehet

sem párthkérdéssé, sem személyi kérdéssé tenni.

Itt a város anyagi érdekéről, az adófizető polgárság pénzéről van szó és ha az adófizető polgár nem akar saját pénzének el-lensége lenni, úgy szavazatát csak teljesen független emberekre adhatja le, akikben megbízhatik és akiknek munkáját számon kérheti.

Régi igazság, hogy nemcsak megszerezni nehéz a pénzt, de éppen olyan nehéz azt megőrizni is.

A dolgozó polgárság nehéz, fárasztó munkával meg-szerzi a jövedelmet,

de ezt megőrizni csak a közügyekkel való állandó foglalkozással tudja. Ahogy mindennap kell a mindennapi kenyérért dolgozni, ugyanúgy mindennap kellene a közügyekkel is foglalkozni.

A XX. században vagyunk, az élet rohanva fejlődik. Azok, akik munka nélkül akarják megszerezni a dolgozók munkájának gyümölcsét, a technika minden vívmányát, minden raffiniáját felhasználják. A polgárság tisztán azzal, hogy többet dolgozik, azok állandóan fokozódó étvágát és mohóságát kielégíteni nem tudja.

Saját érdekének védelmére szervezkednie, dolgoznia kell és igénybevenni a leghatásosabb és leghatékosabb fegyvert. Ez a fegyver: a közügyekkel való lelkiismeretes és fáradhatatlan foglalkozás.

A Független Kisgazdapárt részéről:

Dr. Csorba János
városi képviselő.

Gyűlés betiltások

Gömbös Gyula azt hirdeti mindenfelé, hogy mi alkotmányos ország vagyunk, ahol mindenkinek hazafias kötelessége a közügyekkel való foglalkozás. Mi ebben a kijelentésben bízva — közelgő városi képviselőválasztások előkészítése céljából — minthogy Makón csak az egységespártnak van hely-beli sajtója,

gyűlések engedélyezését kértük a makói rendőrkapitányságtól.

Mi ugyan hozzá vagyunk szokva, hogy Vezérünk mást mond és az alkalmazottai egészen mást tesznek, azért mégis csodálkoztunk, amikor a gyűlés engedélyezése iránti kérésünket a rendőrhatalóság a következő indoklással utasította el két ízben is:

II. A bejelentett tárgysorozatoknak nyilvános népgyűlés keretében való tárgyalása a város polgárságának egymás-közi békéjét veszélyeztetné. A bejelentés szerint a gyűlésen különböző politikai pártállású egyének vettek volna részt, az ellentétes vélemények pedig oly kirobbanáshoz vezetnének, amik a közrendet és közbiztonságot is nagyobb mérvben veszélyeztetnék, így a gyűlés megtartását meg kellett tiltanom.

II. A népgyűlés megtartására irányuló kérelmet el kellett utasítanom, mert alaposan tartani lehet attól, hogy a politikai pártok gyűlései osztály és pártellenzettek kirobbanására és kapcsolatosan a közrend és közbiztonság megbontására vezetnének.

Mi nem nyugodtunk meg, hanem az alispáni hivatalhoz fordultunk, hogy a választónak röpiratban adjuk tudomására, hogy a választások előkészítése, vagyis tehát az alkotmányos jogok megfelelő gyakorlása céljából szükséges gyűléseket a rendőrség nem engedélyezi, mire a következő elutasító határozatot kaptuk:

„Így határoztam, mert a terjesztési szándékolt sajtótér-mék oly tényvallításokat tartalmaz melvek a folyó évben be-következő elemi csapásoktól rendkívül sújtott s ennek foly-tán erősen igénybe vett ideigzetű lakosságban a köznyuga-lom rovására eső lelkihatásokat válthatnak ki.“

Aki olvasni tud a sorok között és nem az értelmetlen szövegekből akarja kihámozni az értelmet, az egyenesen megdöbben a fenti indoklásoknak nem a szellemi vársze-génységén és elavultságán, hanem azon a feltűnő valmá-ságon, amellyel a határozatok szülői szembe mernék helyez-kezdni azzal a Vezérrel, aki csak nemrégiben jelentette ki, hogy távol áll tőle a diktatura gondolata, mert hiszen neki min-den magyar dolgozó egyformán testvér s azt akarja, hogy itt mindenki egyformán „szabad“ magvarnak érezze magát. A testvéri egyenlőség pedig hol nyilatkozhatik meg legbeszé-desebben? A választásoknál.

A nyiltszavazásos országgyűlési választásoknál ugyan a Vezér mellett nyilatkoztak meg a választók s erre büszke is a Vezér. Azonban úgy látjuk, hogy

a közigazgatási bíróság, amikor olyan nagy számban semmisíti meg a Gömbös-féle mandátumokat, nem hiszi el, hogy a többség a Vezér mellett van.

Titkos szavazás esetén azonban rendesen lemarad a Vezér, mert itt nem állanak rendelkezésére azok a „biztosítékok“, amelyek nyiltszavazás esetén a szavazatokat az egy-ségespártnak megszerzi.

A vidék egykori legnagyobb rendőre, dr. Szalay József 1935. évi november hó 14-én a szegedi egyetemen történt díszdoktorrá avatása alkalmával szószerint azt mondta: „A politikai szabadságot ideig-óráig lehet guzba kötni“ stb. Ennek a kijelentésnek pedig egyedüli helyes értelme csakis az lehet, hogy

nem lehet az igazság hirdetésének gátat vetni.

Érthetetlen, hogy a vidéki rendőrkapitány és alispánja

lött főjegyző mégis gátat igyekeznek emelni azon törekvésnek, amelynek egyedüli célja a való helyzet, tehát az igazság megismertetése.

Talán csak nem hihető, hogy a Vezér, aki az országot járta, járja és járni fogja, nem az igazságot hirdeti?

Ha igaz az, amit a Vezér hirdet, hogy az államhatalomnak egyedüli célja az, hogy legtöbb tagja számára a legnagyobb boldogságot biztosítsa, akkor a mi véleményünk szerint a hatóságoknak egyenesen kötelességük lett volna a gyűléseket engedélyezni, hogy azokon rámutassunk, hogy a kormány milyen eszközöket használ arra a célra, hogy itt a legnagyobb boldogság legyen.

Ha a Vezér működésének eddig legkimagaslóbb eredményei a 95 pont, amelyet

sohasem fog megvalósítani a pozitív magyar.

az európai vonalvezetés fogalmának megteremtése, mi mégis a kijelentéseit fogadjuk el irányadónak s így az ő „komoly” kijelentéseiben bízva vesszük azt a bátorságot, amelylyel rámutatunk arra, hogy nálunk már akkora a konszolidáció, hogy egész bátran idejöhethetne példát venni az általunk igen tisztelt művelt nyugat.

Nem tudunk eléggé elítélő szavakat találni az olyan intézkedések megrovására, amelyeknek az eredménye az, hogy a nép elesik attól a lehetőségtől, amellyel a Vezér „Nep” szerető uralmának egyedüli boldogító intézkedéseit megismerheti.

Ha a szokásos rendőri felügyelet mellett kiállhattunk volna, mindenek előtt felhívtuk volna a figyelmet arra, hogy az összes kormányrendeletek között legboldogítóbb és legigazságosabb intézkedés — a Vezér újszerű elgondolása szerint — a kenyéradó, mert az teszi lehetővé, hogy mindenki megadózék a mindennapi kenyérért.

Hogy a kenyéradóból több, vagy kevesebb folyik-e be, mint abból a földadóból, amelyet azok a nagybirtokosok fizettek, akik négy éven keresztül bolettságegélyben részesültek, nem is beszéltünk volna.

Megemlékeztünk volna arról is,

mennyire bölcs rendelkezés volt a faközpont, a fakartell létesítése,

mert hiszen ezek nélkül sohasem érte volna meg a magyar nemzet, hogy a behozott tűzifa 1 P 79 filléres átlagára mellett még mindig 4 P 50 fillér a tűzifa fogyasztási ára. Érthető is ez, mert hiszen a központban közérdekű munkát teljesítő alkalmazottak kénytelenek olyan hatalmas összegeket felvenni, hogy csodának kell tartani, hogy a fa ára tovább nem emelkedett.

Feltétlenül szövé tettük volna a cukornak — ennek a Vezér szerint is közfogyasztás szempontjából igen értéktáplálék — milyen csekély az ára, ha a szeszkartell, ha a külföld, ha a méhész veszi meg és milyen magas, ha a cukrot nélkülözni kénytelen belföldi fogyasztó kapja.

Igazán közérdekű lett volna rámutatni arra, hogy a cukoradó — amikor hazánk területe egyharmadán alól zsugorodott össze — a békebelinek a kétszeresén felül emelkedett. Az sem lett volna érdektelen, ha rámutatunk volna, hogy e miatt a cukorfogyasztás nálunk milyen mélypontra jutott.

Vezérünk nagyban kisérőseit komolyan kell vennünk s ezért mindent elkövetünk, hogy mentől többen ismerjék meg a való helyzetet.

Ezért az igazság érdekében szembehelyezkedünk dr. Görgey István képviselő úrral, a kartellak koronázatlan királyával

és vele szemben, amikor pár héttel ezelőtt a makói iparosoknak azt igyekezett beadagolni a marhapörkölt vacsorán, hogy a kisipar részére szükséges kartellárakok árai estek, rámutatunk volna, hogy az igazság az, hogy ezek bizony emelkedtek, pedig nem lett volna szabad emelkedniök, amikor a nyersanyagok árai — amelyek a békebelinek alig 50 százalékát, a munkabérek a békebelinek még az 50 százalékát sem érik el — nem emelkedtek.

Megkérdeztük volna, miért engedi a kormány, hogy az árucikk árjai mégis magasan fölülemelkedjenek a békebeli árakon?

Azt tanítják az iskolában, hogy segíteni csakis azon szabad, aki a segítség nélkül különben elpusztulna, de legnagyobb erkölcselenség annak segítséget nyújtani, aki segítségnyújtás nélkül is bővelkedik.

Ebben a tanításban mi követjük Vezérünket és igazán felnyílt volna sokak szeme, amikor hallotta volna a valóságnak megfelelően, hogy annak idején milyen sokan kaptak bolettságegélyt olyanok is, akik igazán bővelkedtek a földi javakban. Hát a kisiparosok, kereskedők s általában a dolgozók, akiknek vereitkes adófilléreiből kerülnek elő az állam bevételei, mikor részesülnek olyan mértékben segélyben?

Elvették az ország nagyobb és legértékesebb részét

s ezért mi is igyekeztünk volna meggyújtani a hallgatóságot, hogy legyen mindenki türelemmel, mert hiszen mindenki szeretett hazájának áldoz, amikor a jövedelme csökken. Ezen elgondolásból kiindulva szerény óhajunknak adtunk volna kifejezést, vajha áthatná azokat is a hazafias érzés szelleme, akik ez idő szerint igen magas nyugdíjat szednek fel, félárújeggyel utazgatnak az alig pár évig tartó, rendkívül nehéz és főleg közödéknök mondott tevékenységükért, melyet mint főispánok, vagy esetleg más fontos politikai megbízást ellátó tisztviselők fejtettek ki, akiknek magánvagyonuk jövedelme még a mai viszonyok között is nagyon gondtalan megélhetést biztosít.

Ezek mikor kezdik meg már az áldozást azzal, hogy mondának a nyugdíjaikról, vagy azok egy részéről?

Amikor a háború előtt a külföldi mulatóban eladósodott földbirtokosok a háború következtében tetemes adósságaikat értéktelen papírossal fizették ki és ugyanakkor koldusbotot vehettek a kezökbe azok, akik aranyértékben meztelkárított pénzcsékéjüket öreg napjaikra a bankokban elhelyezték, mert ők is értéktelen papírossal kapták vissza a pénzüket, gondolt-e a kormányhatalom arra, hogy az adósságuktól megszabadultakat a takarékos károsultak javára megadótassza? Talán ez lenne z igazság?

Tisza István a nemzet becsületét kötötte re a hadikölcsönkötvényekre befizetett összegekért. Jut-e lényeges összeg a hadikölcsönkötvényesek kárpótlására?

Amikor a földreform idején szóba került, hogy Gerliczy-féle birtokból is lehetne igénybe venni, az akkori hivatalos felfogás szerint valami nagy nemzeti szerencsétlenség lett volna abból, ha ezt a birtokot feleszlatták volna. Amikor azonban a birtokos eladósodott, nyomban az lett az érdek, hogy ez a birtok felparcelláztassék és a vevő kisbirtokosok mentek tönkre ennek következtében. Ez nem nemzeti szerencsétlenség?

Itt hivatalosan megállapítják, hogy a helyzet egyre javul. Ezzel szemben rámutathatunk volna arra, hogy helyzetünk nem rózsásodik, hanem vörösödik, mert a munkanélküliség nem szűnik, az ipari és kereskedelmi élet évek óta pang, a hadirokkantak és egyéb hadviseltek megsegítésére, egészséges, korszerű munkáslakásokra, szegény gyermekek iskolakönyveire és egyéb szreire, a népbetegségek terjedésének megállítására, a csecsemőhalandóság leküzdésére, az utak jó és tisztántartására stb. nincsen elegendő pénz. Ezzel szemben szeretnénk volna rámutatni, hogy volna itt pénz, ha nem is teljesen elég, amiből sokkal kedvezőbb helyzetet lehetne teremteni, csak hogy a pénzt oda használják fel, ahonnan a közérdeknek sérelme nélkül talán el lehetne venni.

Ha a városi képviselőválasztások előtt állunk is, igen nagy szükség van arra, hogy megismertessék felfogásukat az országos politika tekintetében azok, akik a rendszer megváltoztatásától várják a nép helyzetének jobbra fordulását s akik eddig sem voltak feibólintó Jánosok és ezután sem lesznek azok. Még igen sok egyebet is mondottunk volna, amit helyszűke miatt nem tárgyalhattunk, de igériük, hogy minden alkalmat felhasználunk a felvilágosítás terjesztésére, hogy mélták lehessünk az öntudatos választó elnevezésére.

Most a választók fogják eldönteni, hogy kiket tart méltónak arra, hogy érdekeiket képviseliek. Akik eddig voltak a megbízottak, azok kötelességeiket hiven teljesítették s ezután is teljesíteni fogják.

A Függetlenségi 48-as Kossuth Párt részéről:

Dr. KISS KÁROLY

városi képviselő és törvényhatósági bizottsági tag.

Mit mondtam volna, ha engedélyezték volna a gyűléseket

A rendőrségi és alispáni betiltó végzéseik értelmezése szerint az egyesült ellenzéki pártok gyűléseit azért tiltotta be a rendőrség és a röpcédulákat azért nem engedélyezte az alispán, mert zavargásoktól féltik a népet.

Erre a föltevésre vonatkozólag legyen szabad megjegyeznem annyit, hogy mi ezelőtt is és ezután is csak igazat mondunk és fogunk mondani a nép előtt, amelyhez mi is tartozunk.

**Az igazság pedig csak abban az egyetlen
egy esetben igaz, ha nagyon nagy hazugságot,**

vagy valóra nem váltott ígéretet kell vele megcáfolni. Hogy ilyen körülmények között igaz, ha nagyon nagy hazugság, azt mondja meg maga a közönség.

En ezen a gyűlésen a magam egyszerű szavaival

**mindenestre felhívtam volna a közönség
figyelmét arra, hogy amíg a jól menő színház
igazgatójának minden téketória nélkül
elengedték a vigalmi adót,**

addig a szegény kerékpárosok hidvámleszállításának az ügye több, mint két év óta elintézetlenül hever valamelyik tisztviselő asztalán. Pedig a színigazgató nem a sajátját fizette volna be a város kasszájába, hanem azt a pénzt, amit ezen a címen külön szedett be a szórakozó közönségtől. A biciklin járó kertész pedig abból a pénzből fizet, amit sok esetben a szájától von meg.

En bizony őszintén megmondtam volna azt is, hogy

**bár a méntelep 68 katasztrális hold föld-
del segíti a város,**

ennek ellenére a méntelep vezetője a képviselőtestületben elhangzott többszöri surgetéseink ellenére sem hajlandó 68 hold föld jövedelmének elszámolására vonatkozó adatait és könyveit bemutatni az e célra kiküldött bizottságnak.

Megkérdeztem volna a közönségtől, hogy helyesnek tartja-e, hogy egy bírói ítélettel hivatalvesztésre ítélt, fiatal, teljesen életerős és jelenleg is jól kereső volt városi tisztviselő szintén életerős felesége nagy nyugdíjat élvezzen a várostól, akkor, amikor az adófizető polgárok öreg, kopott és filléreket érő bútorait nap-nap után városi kocsikkal hordják a városházára és akkor, mikor a szellemi inségmunkára jelentkező szorgalmas és derék, de valóságban nyomorban sanykódók csak az egy egészen kis töredékét tudja alkalmazni a polgármester, azokat is csak néhány hétre.

Kellemetlen kérdést intéztem volna a nagy nyilvánosság előtt S. Bálint György felsőházi tag urhoz, a makói mezőgazdasági bizottság elnökéhez is, akitől annyit mindenestre megkérdeztem volna, hogy miért nem tárgyalja le a kukoricaszálykár helyesebb megállapítása érdekében egy hónappal ezelőtt beadott indítványomat, amellyel azt akarom elérni, hogy az olyan gazdák számára is állapítsák meg az aszálykárt, akik a kármegállapító bizottság késedelmes kiszállása folytán, már az az összeírás előtt letakarították terméseiket, akiknek a kárát éppen ezért nem irta össze a bizottság.

Egy-két szót vesztegettem volna az ugynevezett baromfi-exportvásárra is, amelyről kiderült, hogy

**nem annyira a gazdák érdekeit, mint inkább
a kartelléit szolgálja.**

Elismerem, hogy nem tapsolta volna meg a közönség azt a bejelentésem sem, hogy

**amikor fizetésemelésről vagy terhes kiadások
vállalásáról van szó a város képviselő-
testületében,**

akkor minden egységspárti vezetőknek egy intésre minden terhet és minden fizetésemelést úgy szavaznak meg, mint a karikacsapás, a felsorakozott hívek. Ellenben olyan fontos tárgyaknál, mint a költségvetés, utak és járdák javítása, dűlő utak nyitása, közvilágítás, városi pótlódó és más fontos közérdekű tárgyaknál az egész egységspárti hiányzik a közgyűlésről, míg az ellenzéki pártok teljes létszámmal vesznek részt a vitában. A város legutóbb tartott délutáni közgyűlésén például egyedül dr. Kuhár Lajos, egységspárti titkár képviselte a jobboldalt.

Ha szólhattam volna, én bizony mindezeket szóvaltettem volna.

Nagy Gy. Mihály
körelnök, városi képviselő.

Támad, de a nevét nem meri kiírni a makói Egységes Párt

Amit nem lehet az ellenzéki pártoknak, azt lehet az egységes pártnak. A névtelen kis röpcédula, amelyről itt szó lesz, vásárnap jelent meg. Nincs alatta név, csak ennyi: »Városi Polgári Párt«. De hát ki az a Városi Polgári Párt? Kérdelem: mikor alakult, ki az elnöke, hol a hivatalos helyisége és legfőképpen kik a tagjai? A felelet rá könnyű:

*azok a tagjai és azok a vezetői ennek a pártnak,
akiknek a neve alá van írva a röpcédulának, vagyis
senki.*

Ilyen párt nincs, ilyen párt sohasem alakult Makón. De, hogy a névtelenség teljes legyen: a röpcédulán még a felelős kiadó neve sincs feltüntetve. Sulyos törvénytelenség ez, mert a törvény világosan megparancsolja, hogy minden, a közönség számára készült nyomtatványra rá kell írni a felelős kiadó nevét. Ezért a nyomtatványért azonban — úgy látszik — senki sem vállalja a felelősséget, aki kiadta, az inkább vállalja a törvénytörés következményeit, semmint aláírja a nevét annak, amit maga sem hisz. Hogy honnan származik a névtelen kis íráscsúcska, arra nézve csak egyetlen támpontunk van, még pedig az, hogy a makói egységes párt nyomdájában állították elő. Igaz, másutt nem is állították volna elő, mert más makói nyomda nem vállalná ennek a sulyos törvénytörésnek következményeit.

A névtelen írással nem szokás foglalkozni. Aki névtelenül vádol, vagyis dicséri önmagát, a névtelenség kerítése mögül fenyeget, aki szívesen név aláírni akar, amit mond, annak nem szokás válaszolni. Egy bizonyos: a makói ellenzéki pártok egy betűt sem bocsájtanak ki névtelenül.

*Minden általunk kibocsájtott írás alá odairjuk a ne-
vünket s amit írunk, azért vállaljuk a felelősséget.*

De az is igaz, hogy amit mi írunk, annak aláírhatjuk a nevünket, mert az az utolsó betűig igaz. Ellenben, ami ebben a most szóban levő és névtelenségben fogamzott kis röpcédulákban van, az — nagyon enyhén szólva — borzasztó sulyos tévedés. Azt mondja a makói egységes pártnak ez a névtelen szüleménye, hogy Makó két ízben kapott támogatást a kormánytól és azt sejteti, hogyha az ellenzéki pártok győznek Makón, akkor a város nem kapja meg ezt a támogatást. A kis hamis

megfordítja a tényeket. A kormány nem a saját zsebéből adott segélyt a városnak, hanem a város polgárai által forgalmiadó címén az államkasszába befizetett összeg egy részét adta vissza a városnak. Nem azért, mert egységes párt uralom van a városházán és vármegyeházán, hanem azért, mert ez kötelessége a kormánynak. Törvény intézkedik, hogy a bajban levő városok megsegítése céljából alapot kell létesíteni, abból a pénzből, amit a városok forgalmiadó címén fizetnek az állam kasszájába. Ezt a pénzt tehát nem az állam adja a városnak, hanem fordítva: az állam csak visszaad abból a pénzből, amit forgalmiadó címén beszed a város polgáraitól. Mondhatnánk tehát azt is, hogy az állam ne adjon a városnak egy fillért se, de ne is kérjen se forgalmiadót, se súlyos rendőrségi hozzájárulást, hanem maradjon meg az állami adó rendszere mellett és bizza ránk a város háztartásának a karbantartását. De meg kell még állapítanunk azt a másik súlyos igazságtalanságot is, hogy

a város éppen a mindenkori kormánytámogató pártok hibájából jutott abba a súlyos helyzetbe, hogy támogatásra szorul.

A mindenkori kormánytámogató pártok voltak azok a múltban és jelenben is, amelyek gondolkodás nélkül szavaztak meg minden súlyos és nagy kiadásokat jelentő beruházásokat, akár volt szüksége arra a városnak, akár nem. Ilyen például: a városi bérpalota, amire egy csepp szüksége sincs a városnak, de amelynek terheit még az unokáink is nyögni fogják és amely miatt most nincs pénz se utra, se gyalogjáróra, se vízre, se tisztaságra. A helyzet tehát az, hogy a kormány abból a pénzből ad vissza a város részére egy csekélyke morzsát, amit a város polgárai erre a célra fizetnek be az állam kasszájába és a másik, nem kevésbé jelentős igazság az, hogy a város éppen azért szorult rá arra a segítségre, mert a hatalmon levő párt városi politikája eladósította a város háztartását.

És még egy kitétele van a névtelen kis röpcédulácskának és ez a hagyomány. Azt állítja, hogy a hagyományból semmi se lett volna a főispán segítségével nélkül. Kár volt a főispán személyét belekeverni ebbe az ügybe, mert mi a tiszta igazság megírásáról még ilyen körülmények között sem mondhatunk le. Ebben pedig a tiszta igazság a következő:

a hagyományt az utolsó fillérig a kertészek és kereskedők pénzéből építik.

Ennek építési költségéhez a kormány egy fillérrel sem járult hozzá, az építetők ellenben a termelőkkel szemben elkövettek azt a súlyos hibát, hogy az építkezést nem a legolcsóbb ajánlattevőnek és nem makói vállalkozónak adták ki. Aki az építkezést megkapta, az ötezer pengővel drágábban végzi ezt a munkát, mint a legolcsóbb ajánlattevő.

Kérdjük: mivel magyarázzák meg ezt a kertészek és kereskedők előtt? Mert ötezer pengőt feleslegesen kiadni a kertészek pénzéből még sem lehet. A kertészeknek és a kereskedőknek pedig nincs arra pénzük, hogy ötezer pengővel többet adjanak azért a munkáért, amit ötezer pengővel olcsóbban is megkaphattak volna. Ebben a dologban ez az igazság.

H. Szabó Imre

szerkesztő, törvényhatósági bizottsági tag.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:

TAKÁCS FERENC országgyűlési képviselő.

Nyomatott a Délmagyarország Hírlap- és Nyomdavidallalt könyvnyomdájában Szegeden.

Felelős üzemvezető: Klein Sándor.

Ha még egyszer választanánk . . .

Ezt a kijelentést tette dr. vitéz Galamb Sándor ügyvéd, a makói Nemzeti Egység-pártnak élharcosa, az 1935 január 14-én tartott törvényhatósági közgyűlésen.

Ugyanis emlékeztet az, hogy 1935 őszén voltak a vármegyei törvényhatósági bizottsági tagválasztások, ezen a hivatalos egységpárti lista egy mandátumot se kapott, még csak póttagságot sem. A választás után összeülő első vármegyei közgyűlésen létszámösszetűzése volt az ellenzéki bizottsági tagoknak a kormánypárttal azért, mert a megalakítandó bizottságokba egy ellenzéki tagot sem vettek be, figyelmen kívül hagyták azt a parlamentáris szokást, hogy bármelyik köztisztületben akként szokás a bizottságokat összeállítani, hogy

a bizottságokban minden párt, vagy érdekképviselő helyet kapjon.

Amikor mi, ellenzéki bizottsági tagok rámutatunk ennek az általuk gyakorolt s hatalmi kérdésként keresztülvált, nem éppen alkotmányos eljárásukra, vetődtek fel az azelőtt párhétell lezajlott törvényhatósági bizottsági tagválasztások eredményének hogyan történése. Akkor mondotta fent említett élharcos ügyvéd ur azt, amit ezen cikkem címének felírtam.

Akkor a szociáldemokraták oldaláról válaszoltam a súlyos kitétele s nem éppen szerencsésnek találtam az élharcos ügyvéd ur eme nem valami alkotmányos érzületre mutató kijelentését s azzal fejeztem be beszédemet, hogy annál az élharcos ügyvéd ur által elkövetkező választásnál a dolgozók sokasága is ott lesz, erről ne feledkezzék majd el s amilyen alkotmányos lesz az ő választási céljuk és eszközük, mi is olyat fogunk alkalmazni.

Most azután időszerűvé tette ennek a megtörtént akkori felszólalásoknak a felelevenítését az a körülmény, hogy elérkezett a városi képviselőtestület felének újraválasztási ideje, körülbelül már csak pár nap választ el tőle bennünket.

Ugy látszik ezt a választást az élharcos ügyvéd ur »vezeti« a januári kijelentéséhez híven, abból gondolom ezt, mert, amint az összes cikkeinkből kitűnik, semmilyen formában, semmilyen módzatok mellett

nem engedik meg az ellenzéknek, hogy a választókkal érintkezessen,

ha az élharcos ügyvéd ur úgy gondolja, hogy ez a választás, amit önökre kell levezetni s az az ő teljes győzelmüket fogja eredményezni, akkor ismét úgy fog csalódni, mint az 1934. év őszén megtartott vármegyei választásoknál.

Befejezésül legyen szabad azt kérnünk az egységspárttól, amelyik pártnak vezérférfiai országos és helyi vonatkozásban igen sűrűn hangoztatták az erők összefogását és az ősi magyar alkotmány fentartását,

ne fájjon az nekik, hogy mi most tényleg végrehajtottuk az erők összefogását,

ne fájjon az, hogy megtalálta egymást a munkás a polgárral, a kisczarda az iparossal, a napszámos a kenyéretadó gazdájával, ennek csak örülni kellene, hogy ilyen szépen kezd kialakulni az Önök által hirdetett »erők összefogása«, hogy ezután ezt nem az egységspárt zászlaja alatt tettük meg, abban nagy része van annak az egyoldalú és nem mindig alkotmányos politikának, amit Önök most is folytatnak.

Mi most is megteszünk mindent, amit a város adózoinak érdekében megtehetünk.

A Szociáldemokrata Párt makói szervezete nevében:

Kotroczó János

városi képviselő, törvényhatósági bizottsági tag.